

[Oluf Pedersen.]

mindsker Beskæftigelsen. Dette er imidlertid Problemer, vi har drøftet her før, og som jeg derfor ikke skal komme yderligere ind paa. Det er dokumenteret, at Valutacentralen har været skadelig for Danmarks Samhandel med andre Lande, at den har formindsket vort Lands Velstand, og at den har medvirket til en daarligere Fordeling. Det er jo helt ligetil, at et øget Varebytte med andre Lande skal give større Velstand, og at det, betalt med dansk Eksport, skal give mere Beskæftigelse herhjemme, ikke alene til Produktion af Eksporten, men der bliver tillige samme Købekraft tilbage over for danske Varer — altsaa større Velstand og bedre Fordeling.

Vi er enige om, at under de nuværende Forhold skal ikke alene Handelsaftalerne overholdes, men vi skal ogsaa være neutrale i vor Handel. Vi er enige om, at der bør være Gang i Erhvervslivet, og at der bør være Orden i Valutaforholdene. Selv om Ministeren er hildet i gamle, merkantilitiske Doktriner, der altid virker glimrende over for de ukyndige, men som al teoretisk Sagkundskab har opgivet og praktisk Handel fældet en haard Dom over, gaar jeg ud fra, at Ministeren dog kan lære af sine egne gode Gerninger, og dem er der jo dog nogle af. Jeg henviser i saa Henseende til, at den højtærede Handelsminister overførte mange Varer til Frilisten, og Resultatet heraf var en Halvering af Priserne for Forbrugerne. Den Nedgang, som da fandt Sted, er jo Bevis paa, at den Fremstilling, Ministeren har givet med Hensyn til Varefordyrelsens Omfang, er ganske vildledende.

For det andet viste det sig, at da Ministeren overførte de mange Varer til Frilisten, saa gav det ikke — saaledes som man fra den Side i og for sig havde ventet — en mindre Beskæftigelse, tværtimod, det modvirkede Arbejdsløsheden, og alt dette viser os, at jo mindre Beløb der er under Regulering, des mindre skadelig er Valutacentralen.

Naar den højtærede Minister standsede sine gode Gerninger, maa det jo imidlertid have haft sin Begrundelse, og Ministeren begrundede det med Krigens Udbrud. Jeg mener, at dette er helt galt, og det vil jeg ogsaa gerne begrunde. Ved Forelæggelsen af Forslaget om Valutalovens Forlængelse udtalte den højtærede Handelsminister, at „Landets valutariske Stilling er siden September Uge for Uge forringet“. Denne Paastand er rent bankmæssigt rigtig, men den er nationaløkonomisk forkert; den Omstændighed, at man tvinges til at købe

Varerne paa et senere Tidspunkt og købe dem dyrere, er naturligvis ikke en valutamæssig Fordel og var altsaa ikke noget Middel i Situationen. Det, der var Baggrunden for Ministerens Indgreb, var de ændrede Betalingsforhold, det var Likviditetsvanskeligheder, men det er helt urigtigt, naar Ministeren derudfra drog den Slutning, at vi var blevet fattigere.

Vi havde i 1939 en Merimport paa 168 Mill. Kr. imod 90 i 1938, men samtidig var Bruttofragten beregnet til 120 Mill. Kr. mere, altsaa en Stigning, der er større end Merimporten. Jeg kan yderligere tilføje, at vi under Verdenskrigen fra 1915 til 1919 havde en Merimport paa 1 886 Mill. Kr., samtidig med at der i disse Aar afvikledes en Gæld paa $\frac{3}{4}$ Milliard. Dette maa sikkert overraske Ministeren, som ogsaa talte noget om, under Behandlingen af Valutaloven, at der skulde skaffes Balance mellem Eksport og Import af Hensyn til vore Betalinger. Det Forhold reguleres bedst, naar den højtærede Minister ikke blander sig i det og ved sine Indgreb gør Købet dyrere og Befolkningen fattigere. Under sidste Krig havde vi ingen Valutacentral; det var først efter Krigen, at vi fik Spekulationsindkøb af Varer, beregnet paa Eksport, og desuden de meget dyre Indkøb. Og naar det gik galt for Danmarks Økonomi, stod det jo ogsaa i Forbindelse med Spekulation i Mark og Rubler.

Jeg mener, det er meget vigtigt, man bliver klar over, at Krigen ikke er nogen Begrundelse for at gribe ind og regulere og mindske Tilførselen af Varer til Landet. Det er efter mit Skøn en fuldkommen Misforstaaelse, at Ministeren begrunder Overførselen fra Friliste til bunden Liste med Krigens Udbrud. Jeg mener ikke alene, at det var forkert at gøre det, men hvis der skulde være Spor Mening i det, skulde man ganske afgjort være gaaet den stik modsatte Vej af den, Ministeren gik. Jeg forstaaer godt, at Ministeren har gjort det, ud fra sine forkerte Forudsætninger nemlig, ogsaa forkerte, naar man tager i Betragtning, hvad der skete under sidste Krig. Jeg synes, det er ligetil, at man maa gøre sig klart, hvad det var, der ødelagde Forholdene økonomisk for Danmark under sidste Krig, at det var ikke en for stor Import af livsnødvendige Varer, men Spekulationsindkøb, som stod i Forbindelse med en meget slet Pengepolitik, en Pengepolitik, som jo ikke mindst begrundedes med Landmandsbankkrakket, og hvad dertil kom i Retning af Seddeludstedelse — der kan være Grund til her at gøre opmærksom paa, at paa dette